

Kommunstyrelsen

Protokollsanteckningar till KS 2025-06-16 från Nackalistan

Ärendehandlingarna finns publicerade på:

<https://02/www.nacka.se/kommun--politik/politik-handlingar-och-protokoll/protokoll-och-beslutsunderlag/>

§05 Ramärende – inför Mål och budget 2026–2028

Nackalistan yrkar bifall till Socialdemokraternas tilläggsyrkande:

Att ärendet kompletteras med volymuppräknningar.

Protokollsanteckning:

Nackalistan vill uppmana alla nämnder att i sina äskanden för 2026 inkludera en full pris- och lönekomensation. Vi har under många år sett hur pris- och lönekomensationen inte täckts upp fullt ut vilket lett till nedskärningar och besparingar. Nackalistan anser att nu behövs det satsningar på välfärden och kommunenens kärnuppgifter i stället för besparingar. Nackalistan ställer sig frågande till att borgensavgiften för Nacka Vatten och avfall (NVOA) föreslås höjas från nuvarande 30 punkter (0,30 procentenheter) till 51 punkter (0,51 procentenheter), vilket är en stor skillnad och markant höjning från 2025s avgift. Vi undrar vad som motiverar en sådan stor höjning. Visserligen behöver bolagen en kommunalborgen för att kunna låna av Kommuninvest eller annat låneinstitut, men om man tittar på andra kommuner i landet, varierar avgiften stort och kan sättas betydligt lägre. Vissa kommuner tar inte ut någon avgift alls. För Nacka Energi AB inklusive dotterbolag föreslås ett räntepåslag på 39 punkter (0,39 procentenheter), vilket tidigare låg på 22 punkter (0,22 procentenheter) för de lån som bolaget har kvar hos kommunen, vilket också är relativt stor förändring. Det som nu föreslås innebär att stora summor kommer att föras över från bolagen till kommunen.

§07 Tilldelning av medel ur framtidsfonderna - tertial 1 2025

Nackalistan yrkar bifall till kommunstyrelsens arbetsutskotts förslag.

Protokollsanteckning:

Nackalistan tycker att de projekt som tilldelas medel ur framtidsfonderna är bra och vi yrkar bifall till detta. Samtidigt kan vi konstatera att det åter igen inte betalas ut några medel till projekt inom Miljö- och klimatfonden. Nackalistan stod bakom införandet av framtidsfonderna och tycker att de på många sätt fungerat bra, däremot önskar vi att fler miljö- och klimatprojekt skulle ansöka om och tilldelas medel.

§13 Yttrande över remiss från Utbildningsdepartementet: Ett nationellt mobilförbud i de obligatoriska skolformerna och fritidshemmet (Ds 2025:9)

Nackalistan yrkar på att kommunstyrelsen beslutar om att inge följande yttrande:

Nacka kommun dnr: KFKS 2025 00445 Remitteringsinstans dnr: U2025/00797 Yttrande över betänkandet "Ett nationellt mobilförbud i de obligatoriska skolformerna och fritidshemmet" från Utbildningsdepartementet

Nacka kommun instämmer i utredningens bedömning att elevers användande av mobiltelefoner i de obligatoriska skolformerna och fritidshemmet kan ha en negativ påverkan på lärandet, tryggheten och studieron. Många elever distraheras av telefonerna under skoltid och risken att bli filmad eller fotad i smyg har redan lett till att många elever undviker att duscha efter gymnastiken. Vi är därför positiva till att ett nationellt mobilförbud införs som huvudregel under hela skoldagen.

Vi ser samtidigt att det är avgörande att rektor även fortsatt har möjlighet att fatta beslut om undantag från mobilförbudet i de fall särskilda skäl föreligger. Det kan exempelvis handla om elever med särskilda behov, medicinska skäl eller pedagogiska upplägg där digital kommunikation utgör en viktig del av undervisningen. En rimlig flexibilitet i tillämpningen är nödvändig för att upprätthålla en skola som är både likvärdig och anpassningsbar.

Vi vill också understryka att ett nationellt mobilförbud, med tillhörande krav på insamling, förvaring och återlämning av elevernas mobiltelefoner, medför praktiska och ekonomiska konsekvenser för skolhuvudmännen. Skolor kommer exempelvis att behöva investera i mobil-/säkerhetsskåp och se över rutiner och personalinsatser. Det är därför helt avgörande att staten skjuter till resurser för att täcka de kostnader som uppstår i samband med att lagen träder i kraft. Det är en förutsättning för att reformen ska kunna genomföras på ett rättssäkert och effektivt sätt.

Protokollsanteckning:

Nackalistan har i detta ärende lämnat in ett eget förslag till yttrande där vi tycker att huvudregeln bör vara att skolan är mobilfri men att rektor ges mandat att tillåta mobiler i de fall hen finner det som lämpligt eller nödvändigt.

§14 Yttrande över remiss från Utbildningsdepartementet: Skärpta villkor för friskolesektorn

Nackalistan yrkar på att kommunstyrelsen beslutar om att inge följande yttrande:

Nackalistan välkomnar att staten nu tar ett mer samlat grepp om villkoren för friskolesektorn. Vi instämmer i utredningens grundläggande utgångspunkt att skolan är en samhällsbärande funktion och att det därför krävs tydliga regler, transparens och långsiktig kvalitet oavsett huvudman. I takt med att antalet friskolor ökat och stora skolkoncerner blivit allt mer dominerande har det blivit nödvändigt att skärpa regleringen för att värna likvärdighet, insyn och tillit i det svenska skolväsendet.

Vi tycker också det vore bra om den ekonomiska redovisningen görs tillgänglig för allmänheten, inte bara för "lägeskommunen i samband med tillsyn

Vi ser positivt på flera av förslagen i utredningen, särskilt när det gäller att:

- Skärpa kraven på långsiktighet för nya och befintliga huvudmän
- Öka transparensen i ekonomi och styrning, särskilt genom redovisning på skolnivå Vi vill Öka transparensen i ekonomi och styrning, genom redovisning på enskilda skolenheter"
- Ge kommuner bättre verktyg för insyn i verksamheter där de är huvudfinansiärer
- Begränsa möjligheten till värdeöverföringar i syfte att hindra kortsiktig vinstdrift
- Införa sanktionsmöjligheter och fler verktyg för att stoppa oseriösa aktörer

Vi vill samtidigt vara tydliga med att det inte är själva friskolesystemet i sig som är problemet – utan att lagstiftningen hittills tillåtit alltför stor frihet för aktörer att sätta ekonomiska intressen framför elevernas rätt till en likvärdig utbildning.

Nackalistan har inget ideologiskt motstånd mot friskolor, men vi motsätter oss starkt att skattepengar ska kunna användas för att bygga upp riskkapitalvinster, att skolor lägger ned med kort varsel utan ansvarstagande, eller att aktörer agerar på ett sätt som undergräver likvärdighet, t.ex. genom att selektera elever indirekt. Vi ser ofta hur kommunens möjligheter att ta ansvar för skolstruktur och långsiktig planering försvåras av att friskolor tillåts expandera utan regionalt helhetsperspektiv.

Vi menar därför att flera av förslagen i utredningen är inte bara rimliga, utan nödvändiga. Sverige behöver ett skolsystem där varje elev – oavsett var man bor eller vilken skola man går i – har rätt till god undervisning, trygghet och stöd. Det kräver både reglering av de ekonomiska villkoren och ett tydligare gemensamt ansvar för likvärdighet.

Däremot vill vi lyfta några viktiga nyanser och förslag till vidare arbete:

1. **Sanktioner och tillsyn måste bygga på lokal kännedom**

Vi ser en risk att alltför centraliserad och juridifierad tillsyn skapar mer byråkrati men inte bättre skolor. Kommunerna behöver ges större roll i det systematiska kvalitetsarbetet, eftersom vi ofta har bäst insyn i skolors faktiska vardag. Tillsyn bör ske i nära dialog, inte enbart genom pappersgranskning.

2. **Stärk elevernas rättigheter**

Utredningen fokuserar mycket på huvudmännens villkor, men vi saknar en starkare betoning på elevperspektivet. Det behövs tydligare regler för hur skolor hanterar antagning, stödbehov och disciplinära åtgärder – särskilt i syfte att motverka skolsegregation och att elever ”väljs bort”.

3. **Förstatligande av skolan bör utredas parallellt**

Den kommunala finansieringsmodellen är pressad och alltmer svårstyrd i ett system där elevpeng och friskoleetableringar sker utan regional styrning. Vi ser därför behov av att parallellt utreda ett delvis eller helt statligt huvudmannaskap för skolan, med kommuner som samverkansparter i elevnära verksamhet.

4. **Vinstbegränsning är inte en lösning i sig – men måste prövas**

Vi delar bedömningen att värdeöverföringar i aktiebolagsdrivna skolor bör begränsas. Skolverksamhet bör drivas med målet att återinvestera i elevernas utbildning – inte att generera utdelningar till ägare. Vi ser gärna att alternativa driftsformer, såsom ideella stiftelser och kooperativ, främjas i lagstiftningen.

Sammanfattningsvis anser vi att utredningens förslag är ett viktigt steg i rätt riktning. Det räcker inte längre att bara ”lita på marknaden” – skolan behöver skyddas som en demokratisk kärnverksamhet. Staten måste ta större ansvar för kontroll, krav och konsekvenser – men alltid med barnets bästa som utgångspunkt.

Protokollsanteckning:

Nackalistan yrkade i detta ärende bifall till vårt eget förslag till yttrande. Vi tycker att ökad transparens är viktigt och stöttar flera av de förslag som utbildningsdepartementet föreslår.

§17 Yttrande över remiss från Statens fastighetsverk: Eventuell avyttring av fastigheterna Rösunda 37:1 och Rösunda 2:25 (Stockholms observatorium)

Nackalistan yrkar bifall till kommunstyrelsens arbetsutskotts förslag.

Protokollsanteckning:

Nackalistan är i stort sett positiva till det föreslagna yttrandet, men vill att det kompletteras enligt Socialdemokraternas ändringsyrkande. Vi anser att det är viktigt att kommunen tydligt markerar sitt motstånd mot att fastigheterna säljs av staten. Dessa fastigheter utgör en miljö av högt kulturhistoriskt värde, både lokalt och nationellt, och bör fortsatt förvaltas i statlig regi för att skyddas långsiktigt. Vi anser att dessa ändringar gör yttrandet tydligare och mer i linje med vår uppfattning att långsiktig samhällsnytta och kulturmiljövården måste väga tyngre än fastighetspolitiska rationaliseringar.

Mikael Carlsson, Lina Olsson och Kristina Granlund, Nackalistan, 2025-06-18